

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 532.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796474718416/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- udskiftedes »ut« med »do« i 17. årh.; Per sammenblander de to navne på hexakordens første tone; at »dore« skrives i ét ord kan illustrere, at Per her forsøger at »sunge hastigt«. – *Stoger*: således tiltaltes den, med hvis familie man var forbundet gennem (her: børns aftalte) ægteskab. – *Tidende*: nyheder.
- 217 *fuldkommen*: gået i opfyldelse. – *tilforn*: tidligere.
- 218 *forlebt*: forelsket. – *komme sammen*: bliver gift. – *Brød*: stilling, udkomme. – *for en Ulykke*: kraftudtryk, »for pokkers«. – *Spot*: skam, skændsel. – *paa hand får jo*: om, at han får. – *mare*: såmænd (en mild ed, dannet af Jomfru Marias navn). – *kansl (...) staa*: er førsteklases, er hævet over kritik.
- 219 *staaet (...)* *Skole-Ræt*: skolens strengeste pryglestraf, hvori alle elever og lærere deltog. – *i 4de Lectien*: i fjerde klasse, halvvejs gennem (latin-)skoleforløbet. – *vaer mig (...)* *ad*: giv mig besked.
- 220 *Elamitisk*: (i Biblen betegnelse for:) persisk; omtales i Ap.G. som et eksotisk sprog (2,8-9). – *probe Majøren*: fejl for: probe majøren, lat.: bevis oversætningen, dvs. en af præmisserne i en treleddet logisk slutning, en såk. syllogisme, se n.t.s. 119. – *falt (...)* *klog Mand (...)* *Nar paa Jorden*: historien om den lærde mand, der kommer galt af sted i den fysiske verden pga. sin betragtning af stjernehimmelen og derfor får skudsmålet »klog på himlen, nar på jorden«, fortælles med tilknytning til flere personer, i hvert fald: 1) Thales fra Milet, gr. filosof fra 6. årh. f.v.t.; en kilde er her Diogenes Laertios (se n.t.s. 130), I, 34. 2) Tyge Brahe, da. astronom 1546-1601; en kilde er her den ty. anekdotesamling *Leyer Matz's lustiger Correspondents Geist*, Kbh. 1670, s. 135f. – *Hosene*: strømperne. – *Studia secundas (...)* *pæbent*: lat.: studier forskønner medgangen (og) yder trost i modgang, lidt unojagtigt citat fra den rom. taler og filosof Ciceros (106-43 f.v.t.) *Pro Archia* (lat.: *Til forsvar for Archias*), 7,16. – *mig fattes*: jeg mangler. – *Borne-Lærlom*: hvad man lærer i skolen, især i religion.
- 221 *Pibehovedet (...)* *et Hull (...)* *sin Hat*: hatten ligger antagelig foran E.M. på bordet og tjener til støtte for hans langskafede kridtpibe. – *studentikøis*: lat.-gr.: på studentermanér. – *Invention*: opfindelse, påhit. – *kysser paa Haanden og flyer*: se n.t.s. 125. – *Hvi saa?*: hvorfor det? – *at jeg jo er*: at jeg er. – *Philosophiæ Baccalaureus*: lat.: baccalaur i filosofien; indehaveren af den filosofiske baccalaur-grad havde nogle års studium bag sig, men af overvejende forberedende art; det var navnlig de filosofiske grunddiscipliner, hvori han havde aflagt prøve; det tilbagelagte studium ville ingenlunde overstige nutidens »1. del«/»bifags«/»grunduddannelse«. – *profecto*: lat.: visselig.
- 222 *Montanus (...)* *i Kiøbenhavn*: se n.t.s. 207. – *Montanus (...)* *Berg paa Dansk*: se n.t.s. 207. – *Examina*: lat.: examiner. – *dutte*: tiltale med »du«. – *Tulpe!*: tulper, grov og ubehøvlet person.